

**ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ ВА ТАЪЛИМ
ВАЗИРЛИГИ**

РЎЙХАТГА ОЛИНДИ

№ ВМ - 343 - 5А3406 – 2.09

« 1 » Июль 2003 й

«ТАСДИҚЛАНДИ»

Ўзбекистон Республикаси

Олий ва ўрта махсус

таълим вазирлиги

« 8 » Июль 2003 й

МАҲАЛЛИЙ МОЛИЯ

фанидан

ДАСТУР

**Олий таълиининг 340000 «Бизнес ва бошқарув» * соҳасидаги 5А340603
-«Молия, пул муомаласи ва кредит» магистратура мутахассислиги учун**

Тузувчилар: проф. Вохобов А.В.,
доц. Жамолов Х.Н.,
доц. Қосимова Г.А.

Такризчилар: доц. Ҳайдаров Н.Х.,
доц. Алиева Л.К.

Дастур маҳаллий молияни бошқаришни ташкил этиш ҳамда такомиллаштиришнинг асосий йўналишларини ўз ичига олган бўлиб, у олий таълимнинг магистратура босқичи 340000 — «Бизнес ва бошқарув» соҳасиниш 5А340601 "Давлат маблағларини бошқариш", 5А340602 "Маҳаллий маблағларни бошқариш", 5А340603 "Молия, пул муомаласи ва кредит, 5А340604 "Корхоналар молияси", 5А 340605 «Халқаро молия», 5А340606 "Молиявий менежмент", 5А340600 "Нарх белгилаш", 5А340601 "Халқаро молиявий муносабатлар", 5А340701 «Солиқлар ва солиққа тортиш" мутахассисликлар талабалари учун мўлжалланган.

Молия соҳасида фаолият юритувчи мутахассислар учун ушбу дастур назарий билимларнинг асосий йўналишларини белгилаб беради.

Мазкур фанда маҳаллий молиянинг моҳияти ва институционал таркиби, маҳаллий бюджетлар даромадлари ҳамда харажатларини бошқариш каби масалаларнинг назарий жиҳатлари ёритилади.

Мазкур дастур асосида ташкил этилган маърузалар бўлажак магистраларга маҳаллий молияни мукамал бошқариш билан боғлиқ муаммоларни ечишга кўмаклашувчи кўшимча назарий билимларни берибгина қолмасдан, балки уларни амалиёт учун тайер кадрлар бўлиб етишишига ёрдамлашади.

Данная программа включает в себя сущность, институциональную структуру местных финансов, основные принципы и методы управления местными финансами и предназначена для студентов магистратуры по специальности "Управление государственными финансами», «Управление местными финансами», «Финансы, денежное обращение и кредит", "Финансы предприятий", «Международные финансы», «Финансовый менеджмент»,

«Ценообразование», «Международные финансовые отношения" и "Налоги и налогообложение" сферы "Бизнес и управление". В программе освещены основные направления реформы системы управления местными финансами и пути повышения эффективности финансовой политики государства в Республике Узбекистан, которые отражают суть вопросов лекционных, практических (семинарских) занятий и тем самообразования. В программе приведен список литературы для изучения предмета на узбекском, русском и английском языках. В конце списка приложены списки интернет сайтов и компьютерных учебных программ по соответствующим темам курса.

The aim of given program is to provide necessary knowledge to Masters of economic high schools.

The specialists working on Local Finance need to know methods of Budgeting and this manual helps to get necessary knowledge in this sphere.

In the terms of economic liberalization many great changes took place in our Budget System Created new mechanisms of Budget formation and changing the ways of budget expenditure. All these require high qualified experts in local Finance sphere.

The rate of given lectures stipulated by the program will help the students to master the basic theoretical aspects necessary for the decision of problems connected with local Finance.

Дастур Тошкент Молия институти Илмий Кенгашида муҳокама қилинган ва нашрга тавсия этилган (2003 йил 25 апрель, 9-сонли баённома).

Дастур Узбекистан Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги олий ўқув юртлараро илмий-услубий бирлашмалар фаолиятини Мувофиқлаштирувчи Кенгаш мажлисида муҳокама қилинган ҳамда нашрга тавсия этилган (2003 йил 1 июль, 37-сонли мажлис баёни).

1. СЎЗ БОШИ

Фанни ўқитишнинг мақсади ва вазифалари, бошқа фанлар билан ўзаро боғлиқлиги

"Маҳаллий молия" фанини ўқитишдан мақсад келгусида юқори малакали иқтисодчи-мутахассислар бўлиб етишадиган талабалар учун маҳаллий молия ҳақида назарий билимлар бериш, уларда давлатнинг ҳозирги даврдаги молия сиёсатининг асосий йўналишлари бўйича кўникмалар ҳосил қилишдан иборат. Ушбу мақсаддан келиб чиқиб фан ўз предметини ўргатиш учун қуйидаги вазифаларни қўяди.

- маҳаллий молиянинг ижтимоий-иқтисодий моҳияти ва вазифаларини ўрганиш;
- давлат молиясининг институционал таркиби ва унинг бўғинларини ўрганиш;
- маҳаллий молиянинг ташкилий асослари, мақсади ва йўналишларини ўрганиш;
- умумдавлат ва ҳудудлар даражасида молияни бошқариш хусусиятларини ва муаммоларини ўрганиш;
- маҳаллий молиянинг стратегик вазифаларини ўрганиш.

"Маҳаллий молия" фани "Молия", "Халқаро иқтисодий муно - сабатлар", "Иқтисодий назария", "Давлат бюджети", "Чет мамлакатлар молияси" каби фанлардан олинган назарий асосларга таянади

Шу билан бирга «Маҳаллий молия» фани қатор махсус фанлар, жумладан, "Узбекистан Республикаси бюджет тизими", «Молия стратегияси», "Халқаро молия" каби фанларни ўзлаштириш учун назарий-услубий асос бўлиб хизмат қилади.

Олий таълим йўналиши ёки мутахассислиги Давлат таълим стандартига (ДТСга) мувофиқ равишда ўқув фани бўйича билим, кўникма ва малакаларига талаблар

Ушбу фанни ўрганиш жараёнида талабалар тегишли билимга, уқувга ва кўникмаларга эга бўлишлари лозим. Талабалар умумназарий фанлардан олган билимлари билан бир қаторда молиявий қонунчилик, оммавий-ахборот воситалари орқали қундалик молиявий ўзгаришлардан хабардор бўлишлари лозим. Мазкур фаннинг асосий ғояларини тўла ва муваффақиятли ўрганиш учун талабалар молия амалиётида мавжуд иқтисодий таҳлил усулларида, молиявий режалаштириш усулларида фойдалана билишлари лозим.

"Маҳаллий молия" фанидан олинган билимлар талабаларни ўқув юртини тамомлагандан сўнг, маҳаллий молия амалиётига оид қундалик фаолиятда учрайдиган долзарб амалий масалаларни ечишда ҳамда маҳаллий молияга доир адабиётларни ўрганиб, малакаларини оширишларида қўл келади.

Амалий, семинар ва лаборатория машғулоти бўйича бажариладиган ишлар миқдорига минимал талаблар

Ишчи ўқув дастурида келтирилган амалий (семинар) машғулотлар мавзулари бўйича талабалар тегишли мавзулар бўйича конспектлар олади, рефератлар ва мустақил ишлар тайёрлайди ҳамда амалиёт ўқитувчиси назоратида улар юзасидан оғзаки суҳбатдан ўтади. Ушбу талаблар амалий машғулотлар мавзуларида курсив билан кўрсатилган саволлар бўйича талабаларнинг тўлиқ ўзлаштиришларини белгилайди.

Аудитория машғулоти турларининг соатлар ҳажми (фоизларда) бўйича тавсиялар

Олий касбий таълимнинг давлат стандартларида мазкур курсга соат ҳажмида вақт ажратилган. Уларнинг 36 соати маъруза, 36 соати амалий машғулотлар ва 36 соати мустақил таълимдир Ушбу фан бўйича дарсларни ташкил этиш 2 ўқув семестрига мўлжалланган.

Ўқув режасида мазкур фан бўйича мустақил таълим олиш учун тегишли ўқув соатлари ажратилган

Талабалар билимини баҳолаш учун ўтказиладиган назорат тадбирлари миқдори

Ушбу фан бўйича талабалар билимлари ўқув рейтинг тизими бўйича жорий, оралик ва якуний баҳолаш натижалари асосида белгиланади.

Фанни ўқитишнинг бир семестрида икки маротаба жорий (семинар машғулотларида), икки маротаба оралик (маъруза машғулотларида) ва бир маротаба якуний баҳолаш (ёзма иш усулида) амалга оширилади.

Компьютер, информацион ва бошқа замонавий технологияларни қўллаш

Қуйидагилар ушбу фанни ўқитиш жараёнида янги технологиялардан фойдаланишнинг асосларини ташкил қилади:

- тегишли ўқув мақсадларини ишлаб чиқиш технологиясининг мавжудлиги;

- тўла ўзлаштириш технологияси кўзда тутилганлиги;

- ўқув мақсадларини назорат (тест) топшириқларига ўтказиш технологияси мавжудлиги;

«тест топшириқларининг инвариантлиги методологияси ва назарияси» дан фойдаланилиши;

- «муаммоли усул вп ҳақиқатни иммитацион моделлаштириш» асосларидан фойдалан; 1лишп;

- таянч ибораларга асосланган ёзма иш орқали назорат ишларини ўтказиш тизимидан фойдаланилиши.

Бу фанни ўқитишда молияга тегишли қонунлар, ҳукумат қарорлари, молиявий ҳисоб-китобларнинг автоматлаштирилган тизими («Молия» АИЖ) дастури, низомлар ва молиявий лойиҳаларни баҳолашнинг ЮНИДО ва Project expert компьютер дастурларидан янги компьютер технологиялардан, тарқатма материаллардан, тестлар тўпламидан ҳам фойдаланиш мумкин.

Ишчи ўқув дастурини тузишга оид услубий тавсиялар

Мазкур фан магистратуранинг «Давлат молиясини бошқариш»,

"Солиқлар ва солиққд тортиш» мутахассисликлари бўйича талабаларга тегишли тарзда 2-семесгрда ўтилиши мўлжалланган. Ушбу фан бўйича ишчи дастурлари тузишда:

- фан бўйича бакалавриат босқичининг тегишли йўналишлари учун тасдиқланган ўқув режасига мувофиқ ажратилган соатлар ҳисобга олиниши;

- ҳар бир мавзута оид ҳуқуқий-меъёрий ҳужжатлар ҳамда тегишли молиявий қонунчилик асосидаги янги талаб ва ўзгаришлар талабалар эътиборини жалб этадиган даражада берилиши;

- мустақил ўзлаштириладиган мавзулар ва саволлар ажратиб кўрсатилиши;

- ўқитишниш илғор технологиялари, дастурий таъминот имкониятлари ҳамда талабалар билими даражасини назорат қилишнинг рейтинг тизими талабларидан келиб чиқувчи вазифалар ёритилиши лозим.

1. ФАН ДАСТУРИ

"Маҳаллий молия" фани бўйича маъруза мавзулари
Молия тизимида маҳаллий молиянинг ўрни
Маҳаллий молия фанининг предмети, мазмуни, вазифалари ва бошқа махсус
фанлар билан боғлиқлиги. Ўтиш даври иқтисодиётининг моҳияти, хусусиятлари ва
Ўзбекистон Республикасида ислохотларнинг стратегия мақсадлари. *Бозор механизми, ва
давлатнинг иқтисодий роли.*

Ҳозирги замон бюджет тизимида маҳаллий бюджетларнинг роли
Маҳаллий бюджетларнинг моҳияти ва аҳамияти. Маҳаллий бюджетларнинг
институционал таркиби ва роли. *Ҳозирги замон иқтисодиётида давлат молиявий
фаолиятининг асосий йўналишлари.*

Маҳаллий бюджет — консолидациялашган бюджетнинг муҳим бўғини сифатида
Маҳаллий бюджет давлат иқтисодий сиёсатининг қуроли сифатида. *Ўзбекистон
Республикаси бюджет тизими ва уни бошқариш.*

Макроиқтисодий барқарорлик ва маҳаллий бюджет. *Мамлакат иқтисодиётини
молиявий соғломлаштиришда бюджетнинг аҳамияти.*

Ўзбекистон Республикаси бюджет тизими ва уни бошқариш

Бюджет тизими ҳақида тушунча. Давлат бюджета ва маҳаллий бюджет.
Бюджетлараро муносабатлар. *Субвенция. Субсидия.* Бюджет тизимини ислох қилишнинг
асосий йўналишлари. *Бюджет тизимини бошқариш. Ўзбекистон Республикаси
Молия Вазирлиги, унинг ташкилий тузилиши ва фаолиятлари.* Давлат бюджетный
бошқаришда Молия Вазирлигининг аҳамияти ва вазифалари.

Ўзбекистон Республикаси бюджет сийсати ва унинг асосий йўналишлари

Бюджет сиёсати - молия сиёсатининг муҳим таркибий қисми сифатида. Бюджет
сиёсатининг моҳияти, тактик ва стратегик асослари. Бюджет даромадлари ва
харажатлари бўйича давлат сиёсати. *Ҳозирги замон бюджет сиёсатининг асосий
йўналишлари, мақсади ва фискал сиёсат билан боғлиқлиги.*

Маҳаллий бюджетлар даромадлари ва уларни башорат қилиш

Маҳаллий бюджетлар даромадларининг таркиби ва мазмуни. Алоҳида
белгиларига кўра даромадларнинг туркумлаштирилиши. Пул маблағларини бюджетга
жалб этиш усуллари ва шакллари. Маҳаллий бюджетларининг солиқли ва солиқсиз
даромадлари. *Маҳаллий бюджет даромадларини башорат қилишнинг хусусиятлари
ва унинг макроиқтисодий ҳолатни барқарорлаштиришдаги аҳамияти.*

Маҳаллий бюджет харажатлари ва уларининг ижтимоий-иқтисодий аҳамияти

Маҳаллий бюджет харажатларининг таркиби ва турлари. Маҳаллий бюджет
идинамикасининг таҳлили. Маҳаллий бюджет харажатларининг бюджет тизими
бўғинлари ўртасида тақсимланиши. Бюджетдан молиялаштиришнинг асосий
тамойиллари. *Харажатларни слета орқали тақсимлаш.* Бюджет харажатларининг
ижтимоий хусусияти.

Маҳаллий бюджет тақчиллиги, унинг келиб чиқиш сабаблари ва ҳозирги замон
муаммолари

Маҳаллий бюджет тақчиллигининг моҳияти ва келиб чиқиш сабаблари.
Маҳаллий бюджет тақчиллигининг шакллари ва турлари. Маҳаллий молия тизимида
бюджет тақчиллигини бошқаришнинг аҳамияти ва вазифалари. Бюджет тақчиллиги
тўғрисидаги концепциялар ва назариялар. *Бюджет тақчиллигини камайтириш
муаммолари ва ечимлари.* Бюджет тақчиллигини молиялаштиришнинг инфляцион ва
ноинфляцион манбалари.

Маҳаллий молиянинг зарурлиги ва вазифалари

Маҳаллий молия - давлат молия тизимининг муҳим бўғини сифатида.
Маҳаллий ҳокимият органларининг маҳаллий молияни тартибга солишдаги ҳуқуқ ва
мажбуриялари. *Маҳаллий молиянинг таркибий тузилиши ва вазифалари.* Маҳаллий
бюджет тизимида маҳаллий бюджетларнинг ўрни ва улуши. Худудлар ижтимоий-

иқтисодий тараққиётида маҳаллий бюджетларнинг роли ва аҳамияти. *Ҳозирги замон шароитида маҳаллий бюджетларни ислох асосий йўналишлари.*

Маҳаллий бюджетларни тузиш тартиби ва уни бошқарқш

Маҳаллий бюджет тизиминин Маҳаллий г тамойиллари.

бюджетларда бюджет жараёнини ташкил этиш хусусиятлари ва вазифалари.

Маҳаллий бюджетларнинг лойиҳасини тайёрлаш, тасдиқлаш ва ижро этиш юзасидан ҳисоботни тайёрлаш. *Миқаллий бюджетларнинг самарали ижросини таъминлаш.*

Маҳаллий бюджетлар молиявий имкониятларини бошқариш.

Маҳаллий молия тизимида хазиначилик фаолиятининг ўрни ва вазифалари

Хазиначилик фаолиятининг моҳияти ва вазифалари. Давлат тараққиёт дастурларини амалга ошириш учун зарур бўлган пул маблағларига бўлган эҳтиёжни аниқлаш. *Давлат пул маблағларини уларнинг турлари бўйича прогноз қилиш, пул маблағларига бўлган талаб ва таклиф фарқини аниқлаш, уни тартибга солиш механизмлари.* Барча давлат тушумларини аккумуляция қилиш (тўплаш) ва тақсимлаш. Бюджет харажатлари асослилигини текшириш ва назорат қилиш. *Бюджет ижроси хтрлда зрлсботларни кўриб чғиши.* Давлат қарзлари, заёмлари ва здукумат кафолатларининг здисоби. Давлат қимматли қоғозларини муомалага чиқариш ва қайтарилишини ташкил этиш. Банк тизими орқали молиялаштириш механизмини тартибга солиш.

Маҳаллий молиянинг иқтисодиётни барқарорлаштиришдаги долзарб вазифалари

Пул оқимлари орқа.пи бюджет номуносабатлигини аниқлаш механизми ва уни бошқариш усуллари. Бюджетлараро муносабатларнинг ҳозирги замон ҳолати, уларни тартибга солиш ва такомиллаштириш йўллари. *Давлат инвестицион сиёсатини молиявий таъминлаш механизмлари.* Бюджет орқали инвестициялаш самарадорлигини ошириш муаммолари. *Бюджетни прогноз ирыиш асосларини такомиллаштириш.*

3. АМАЛИЙ ВА СЕМИНАР МАШҒУЛОТЛАРИ, ЛАБОРАТОРИЯ ИШЛАРИ, ЧИЗМА-ҲИСОБ ИШЛАРИ, КУРС ИШ (ЛОЙИҲА)ЛАРИ МАВЗУЛАРИНИНГ РЎЙҲАТИ

Амалий (семинар) машғулотлар мавзулари

Молия тизимида маҳаллий молиянинг ўрни

"Маҳаллий молия фанининг предмет, мазмуни, вазифалари ва бошқа махсус фанлар билан боғлиқлиги*. Ўтиш даври иқтисодиётининг моҳияти, хусусиятлари ва Ўзбекистон Республикасида ислохотларнинг стратегик мақсадлари*. Бозор механизми ва давлатнинг иқтисодиётдаги роли.

Ҳозирги замон бюджет тизимида маҳаллий бюджетларнинг роли

Маҳаллий бюджетларнинг моҳияти ва аҳамияти*. **Маҳаллий фюджетларнинг институционал таркиби ва роли*.**

Ҳозирги замон югсисодиётида давлат молиявий фаолиятининг асосий йўналишлари.

Маҳаллий бюджет — консолидациялашган бюджетнинг муҳим бўғини сифатида

Маҳаллий бюджет - давлат иқтисодий сиёсатининг **куроли** сифатида*.

Ўзбекистон Республикаси бюджет тизими ва уни бошқариш. Макроиқтисодий барқарорлик ва маҳаллий бюджет*. Мамлакат иқтисодиётини молиявий соғломлаштиришда бюджетнинг аҳамияти.

Ўзбекистон Республикаси бюджет тизими ва уни бошқариш

Бюджет тизими ҳақида тушунча*. Давлат бюджети ва маҳаллий бюджет. Бюджетлараро муносабатлар*. Субвенция. Субсидия. Бюджет тизимини ислоҳ қилишнинг асосий йўналишлари*. Бюджет тизимини бошқариш. Ўзбекистон Республикаси Молия Вазирлиги, унинг ташкилий тузилиши ва функциялари. Давлат бюджетини бошқаришда Молия Вазирлигининг аҳамияти ва вазифалари.

Ўзбекистон Республикаси бюджет сиёсати ва унинг асосий йўналишлари

Бюджет сиёсати молиявий сиёсатнинг муҳим таркибий қисми сифатида*. Бюджет сиёсатининг моҳияти, тактик ва стратегик асослари*. Бюджет даромадлари ва харажатлари бўйича давлат сиёсати*. Ҳозирги замон бюджет сиёсатининг асосий йўналишлари, мақсади ва фискал сиёсат билан боғлиқлиги.

Маҳаллий бюджетлар даромадлари ва уларни башорат қилиш

Маҳаллий бюджетлар даромадларининг таркиби ва мазмуни*. Алоҳида белгиларига кура даромадларни туркумлаштирилиши*. Пул маблағларини бюджетга жалб этиш усуллари ва шакллари*. Маҳаллий бюджетларнинг солиқли ва солиқсиз даромадлари*. Маҳаллий бюджет даромадларини прогноз қилиш хусусиятлари ва унинг макроиктисодий ҳолатни барқарорлаштиришдаги аҳамияти.

Маҳаллий бюджет харажатлари ва уларнинг ижтимоий-иктисодий аҳамияти

Маҳаллий бюджет харажатларининг таркиби ва турларп*. Маҳаллий бюджет харажатларини туркумлаштириш. Маҳаллий бюджет харажатлари динамикасининг таҳлили*. Маҳаллий бюджет харажатларининг бюджет тизими бўғинлари ўртасида тақсимланиши*. Бюджетдан молиялаштиришнинг асосий тамойиллари. Харажатларни смета орқали тақсимлаш. Бюджет харажатларининг ижтимоий хусусияти.

Маҳаллий бюджетнинг тақчиллиги, унинг келиб чиқиш сабаблари ва ҳозирги замон муаммолари

Маҳаллий бюджет тақчиллиги, унинг моҳияти ва келиб чиқиш сабаблари*. Маҳаллий бюджет тақчиллигининг шакллари ва турлари.

Маҳаллий молия тизимида бюджет тақчиллигини бошқаришнинг аҳамияти ва вазифалари*. Бюджет тақчиллиги тўғрисидаги концепциялар ва назариялар*. Бюджет тақчиллигини камайтириш муаммолари ва ечимлари. Бюджет тақчиллигини молиялаштиришнинг инфляцион ва ноинфляцион манбалари.

Маҳаллий молиянинг зарурлиги ва вазифалари

Маҳаллий молия давлат молия тизимининг муҳим звеноси сифатида*. Маҳаллий ҳокимият органларининг маҳаллий молияни тартибга солишдаги ҳуқуқ ва мажбуриятлари*. Маҳаллий молиянинг таркибий тузилиши ва вазифалари. Маҳаллий бюджет тизимида маҳаллий бюджетларнинг ўрни ва улуши*. Худудлар ижтимоий иқтисодий тараққиётида маҳаллий бюджетларнинг роли ва аҳамияти. Ҳозирги замон шароитида маҳаллий бюджетларни ислоҳ қилишнинг асосий йўналишлари.

Маҳаллий бюджетларни тузит тартиби ва уни бошқариш

Маҳаллий бюджет тизимининг тамойиллари*. Маҳаллий бюджетларда бюджет жараёнини ташкил этиш хусусиятлари ва вазифалари*. Маҳаллий бюджетлар лойиҳасини тайёрлаш, тасдиқлаш, ижро этиш ва ижро юзасидан ҳисобот тайёрлаш*.

Маҳаллий бюджетларнинг самарали ижросини таъминлаш. Бюджетлар молиявий имкониятларини бошқариш.

Маҳаллий молия тизимида хазиначилик фаолиятининг ўрни ва вазифалари

Хазиначилик фаолиятининг моҳияти ва вазифалари*. Давлат тараққиёт дастурларини амалга ошириш учун зарур бўлган пул маблағларига нисбатан эҳтиёжни аниқлаш*. Давлат пул маблағларини уларнинг турлари бўйича прогноз қилиш, пул маблағларига бўлган талаб ва таклиф фарқини аниқлаш, уни тартибга солиш механизмлари. Барча давлат тушумларини аккумуляция қилиш (тўплаш) ва таксимлаш*. Бюджет харажатлари асослилигини текшириш ва назорат қилиш. Бюджет ижроси ҳақида ҳисоботларни кўриб чиқиш. Давлат қарзлари, заёмлари ва ҳукумат кафолатларининг ҳисоби. Давлат қимматли қоғозларни муомалага чиқариб ва қайтарилишини ташкил этиш. Банк тизими орқали молиялаштириш механизмини тартибга солиш.

Маҳаллий молиянинг иқтисодиётни барқарорлаштиришдаги долзарб вазифалари

Пул оқимлари орқали бюджет номуносивлигини аниқлаш механизми ва уни бошқариш усуллари*. Бюджетлараро муносабатларнинг ҳозирги ҳолати, уларни тартибга солиш ва такомиллаштириш йўллари*. Давлат инвестицион сиёсатини молиявий таъминлаш механизмлари. Бюджет орқали инвестициялаш самарадорлигини ошириш муаммолари*. Бюджетни прогноз қилиш асослариини такомиллаштириш.

4. ЎЗЛАШТИРИШ НАЗОРАТИ

Ўқув жараёни давомида талаба тўплаши мумкин бўлган максимал балл 108 га тенг бўлиб, шундан жорий баҳолашга 37,8, оралиқ баҳолашга **37,8** ва якуний баҳолашга 32,4 балл ажратилади. Ёзма иш вариантлар бўйича тузилиб, у ўқув дастурига тўлиқ мое келиши таъминланади ва талабалар рейтинг тизими асосида белгиланади.

Жорий ва оралиқ баҳолаш турлари учун фанга белгиланган баллар миқдори ўқув режаси бўйича ҳар семестрда ажратилган соатнинг 70 фоизи доирасида белгиланади. Ўқитилаётган фанга масъул бўлган кафедра қарори билан мавзуларнинг мураккаблиги ва долзарблигига қараб баллар қуйидаги мезонлар асосида қўйилади:

- магистратура тингловчисининг ўқув жараёнидаги давомати ва фаоллиги;
- амалий машғулотларга тайёргарлик даражаси;
- фан бўйича қонуний ва меъёрий ҳужжатларни конспектлаши;
- кафедра томонидан белгиланган мавзулар бўйича реферат ёзиши;
- мустақил таълим доирасида берилган назорат ишларини
- бажариши.

Жорий ва оралиқ баҳолаш турлари Ёзма иш ёки бошқа усулларда (оғзаки, тест, ҳимоя ва ҳоказо) ҳам ўтказилиши мумкин.

Якуний баҳолашда фан бўйича дастур тўла ўтилгандан сўнг магистратура тингловчисининг билими баҳоланади. Якуний баҳога ажратилган баллар миқдори ўқув режасида фанга ажратилган соатнинг 30 фоизи миқдорида белгиланади. Фан бўйича якуний баҳолаш босқичи белгиланган тартибда Ёзма иш усулида ўтказилади.

Олий таълим муассасаси фанлар учун баҳолаш турларининг ҳар бири бўйича рейтинг балларини ҳисоблаш механизмини ишлаб чиқади ва услубий кенгашда тасдиқлайди.

Семестр ёки ўқув йили давомида ўқитиладиган фан бўйича минимал 55 ва ундан юқори фоизни тўплаган магистратура тингловчиси «қониқарли» ўқиётган деб ҳисобланади. Фанлар бўйича максимал баллнинг 55 фоизидан кам балл тўплаган магистратура тингловчиси «қониқарсиз» ўқиётган (академик қарздор) деб ҳисобланади.

Семестр давомида фанлар бўйича тўпланган баллар қуйидаги ўрналаштириш кўрсаткичи билан баҳоланади:

86-100 фоизгача (51,6 баллдан 60,0 Гишлгача) - «аъло»;

71-85 фоизгача (42,6 баллдан 51,0 баллгача) - «яхши»;
55-70 фоизгача (33.0 баллдан 42,0 баллгача) - «қониқарли».

Ёзма иш вариантларини баҳолаш мезонлари кафедра мажлиси баённомалари билан тасдиқланади.

5. ТАВСИЯ ЭТИЛАЁТГАН МАВЗУЛАР БЎЙИЧА КЎРГАЗМА-НАМОЙИШ МАТЕРИАЛЛАРИ РЎЙХАТИ

Ўқув жараёнини ташкил этишда мавзуларни кўрғазмали воситалардан, слайдлар, диапроектор ва жадваллардан фойдаланиш асосида ўрганиш кўзда тутилган. Айрим аниқ масалаларни ўрганишда шахсий компьютерлардан фойдаланиш тавсия этилади.

Таҳлиллар, прогнозли кўрсаткичларни ҳисоблаш, диаграммалар-ни, персонал компьютерда электрон таблицаларда EXCEL 7,0 пакети билан ишлаш асосларини ўрганиб ўтказиш.

Персонал компьютерда "ПРАВО" системаси билан ишлашни ўрганиш ва ўқиш жараёнида ундан фойдаланиш.

Case Studies: Ўзбекистан Республикаси давлат молияси макроиктисодий таҳлиliga доир ва стратегик молиявий режалаштириш амалиётига оид ўқув мисоллари (рус тилида) Молия Вазирлиги хомийлигида "Бюджет солиқ сиёсати" Маркази томонидан тузилган.

Масофавий ўқитиш соатлари: WWW.google.ru (Россия Федерацияси менежмент ва бозор академияси "Молия менежмети илмий тадқиқот институти" дастурлари (муаллифлар раҳбари акад Е. Стоянова)), WWW.Yandex.ru; WWW.rumbler.ru; WWW.worldbank.org.ru; WWW.imf.org.

Компакт диск: Sales information International Monetary Fund -Publication Services, Exchange Rate Analysis with a Case Study on Poland

Статистик тўпламлар:

1. Ўзбекистан Республикасининг ижтимоий-иқтисодий ривожланиш кўрсаткичлари. Ўзбекистан Республикаси Макроиктисодиёт ва статистика вазирлиги. - Т., 2000, 2001, 2002. Ўзбекистоннинг иқтисодий йўналишлари. ТАСИС, 1999, 2000, 2001, 2002.
2. Ўзбекистан Республикаси Молия Вазирлигининг Маҳаллий бюджетнинг ижроси юзасидан йиллик ҳисоботлари. - Т., 1999, 2000, 2001, 2002.

6. АДАБИЁТЛАР

Асосий адабиётлар

1. Каримов И.А. Ўзбекистан Миллий истиклол, иқтисод, сиёсат, мафкура. - Т.: Ўзбекистон, 1996. Каримов И.А. Ўзбекистон ХХI аср бўсағасида хавфсизликка таҳдид, барқарорлик шартлари ва тараққиёт кафолатлари. - Т.: Ўзбекистон, 1997.
2. Каримов И.А. Ўзбекистон буюк келажак сари. - Т.: Ўзбекистон, 1998. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Мўҳкамасининг 2002 йил 30 декабрдаги «Ўзбекистон Республикасининг 2003 йилда ижтимоий- иқтисодий тараққиётнинг асосий макроиктисодий кўрсаткичлари ва Маҳаллий бюджетларнинг гшраметрлари тўғриси»даги 455-сонли қарори.
5. Ўзбекистон Республикаси молиявий қонунчилиги. - Т.: Ўзбекистон, 2001.
6. Ўзбекистон Республикаси молиявий қонунчилиги. -Т.: Ўзбекистон, 2002. 7. Акрамов Э.А., Таиров А.Э. Ўзбекистон Республикасининг иқтисодий ислохотлари. - М.: ТОО Люкс арт, 1998.
8. Абрамова А.М., Александрова Л.С. Финансы, денежное обращение и кредит. Учеб. пос. - М., 1999. Авдоуцшн Е. Ф. Международные экономические отношения Учеб. пос. - М., 2001. Бочаров В.В. Инвестиционный менеджмент региональный аспект - СПб.: Питер, 2000
9. Дж. К. Ван Хорн. Основы управления финансами. Под ред. проф. Соколова Я.В., - М.: Финансы и статистика, 1996.
10. Дж. Менвиль Харрис. Международные финансы. — М., 1996.

11. Дробозина Л.А. Общая теория финансов.-М.:Банки и биржи, 1999.
14. Ершов М.В. Валют но финансовые механизмы в современном мире. -М.: ОАО МПО, 2001.
15. Зарипова И.Р., Хафизова В.Р. История развития и современное состояние межбюджетных отношений в России.. - Уфа: ГП Принт, 2001.
16. Зарипова И.Р., Хафизода В.Р. Баланс финансовых ресурсов территории. 2-изд. - Уфа: ГП Принт, 2001.
17. Иванова М.В. Финансы и развитие малых городов Кольскою Севера. 2-изд. - Апатиты: ИЭП КНЦ РАН, 2001.
18. Караваева И.В. Налоговое регулирование рыночной экономики. Учеб. пос. для ВУЗов. - М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2000.
19. Ковалева А.М. Финансы. Учебное пособие для студентов экономических направлений и специальностей ВУЗов, 3-изд. - М.: Финансы и статистика, 2001.
20. Кратко И.Г. Международное предпринимательство. ~М., 2001.
21. Мировая экономика и международные экономические отношения. Уч. пос. под ред. Акоповон Е.С. - М.: Феникс, 2001.
22. Международные экономические отношения. Уч. под ред. Ливепцева Н.Н. -М.: Финансы и статистика, 2001.
23. Мировая экономика, международные экономические отношения. Серия учебники. Учеб. пос. под ред. Аковопой Е.С. -М.: Феникс, 2001.
24. Мировая экономика и международные экономические отношения. Учеб. пос. под ред. - М.: Феникс, 2001.
25. Международные финансовые отношения. Уч. под ред. акад. Сенчагова А.Г. ~М.: Финансы и статистика, 2001.
26. Преобразование финансовой системы в Республике Казахстан. - Вашингтон-Алматы-Манила, 1997.
27. Постников С.Л. Мировая экономика и экономическое положение России. Статистический сборник. — М.: Диалог, 2001. Поляк Г.Б. Местные финансы. Учеб. для вузов. -М.: ФиС, 2001. Стрыгин А.В. Мировая экономика. - М.: Экзамен, 2001.
30. Сумароков В.Н. Государственные финансы в системе макроэкономического регулирования. — М.: Финансы и статистика, 1996.
31. Тейлор А.Х., Поукока *ША.*, Финансовое планирование и контроль. Второе издание. - М.: ИНФРА-М, 1999.
32. Финансы. Уч. для вузов. Под ред. М.В. Романовского, О.В. Врублевской, Б.М. Сабанти. -М.: Юрайт, 2000.
33. Финансы. Под ред. д.э.н Ковалевой А.М. Рекомендовано Госком Российской федерации в качестве учебного пособия для студентов экономических направлений и специальностей ВУЗов,—М.:Финансы и статистика, 1996.
34. Эрнст Джонс. Деловые финансы. - М.: Диалог, 1998.
35. Четыркин Е.М. Финансовый анализ производственных инвестиций.. - М.: Дело, 2001.
36. Юрцева ТВ. Экономика некоммерческих организаций. -М.: Юрист, 2002.
37. Пономаренко В. Финансы общественного сектора России. —М.:Экономика, 2001.

Кўшимча адабиётлар

1. Костюнина Г.М. Международная практика регулирования иностранных инвестиций. Учеб. пос. - М., 2001.
2. Герасименко Г.П., Маркарьян Э.А. Финансовый анализ. Учеб. пос. -М.: ПРИОР, 1996. Ковалев В.В. Финансовый анализ - управление капиталом, выбор инвестиций, анализ отчетности. — М.: Финансы и статистика, 1996.
4. Курочкин Д.Н. Евро - новая валюта Старого Совета. - М., 2000. Кутафин О.Е., Фадеев В.И. муниципальное право Российской Федерации. - М.: Юрист, 1997.

6. Лавров А. Проблема становления и развития бюджетного федерализма в России
Становление рыночной экономики в России. Сб. науч. проектов. Вып. 10. -М., 1997.
7. Ларионов И.К. О некоторых вопросах социально-экономической стратегии и
финансовой политики.//Финансы, 1997, №6.
8. Лившиц А.Я. Основные ориентиры финансовой политики. //Финансы, 1997, №1.
9. Лободенко Н.В. Аудит и диагностика банкротства.//Финансы, 1997, №2. Мировая
экономика. Экономика зарубежных стран. Под ред. проф. В.П. Колесова и др. - М.:
Флинта, 2001. Петров Ю. Оздоровление финансовой системы и нормативные методы
государственного регулирования экономики./ «Российский
экономический журнал», 1997, №3.
12. Погорлецкий А.И. Экономика и экономическая политика Германии в XX веке. - С-
Пб., 2001.
13. Пушкарева В.М. История финансовой мысли и политики налогов Учеб. пос. -М.:
ИНФРА-М, 1996.
14. Сумароков В.Н. Государственные финансы в системе макроэкономического
регулирования.-М.:Финансы и статистика, 1996.